

انفکشن برانشیتس

(Infectious Bronchitis)

د دی رنځ واقع کیدل
په افغانستان کې
پیژندل شوی.

۱. تعریف

انفکشن برانشیتس (IB) Infectious Bronchitis د الوتونکو یوه سخته ساری ناروغی ده چې په ټوله نړۍ کې موجود ده چې تنفسی سیستم ستونزی او د حاصلاتو دکم والی سبب کیږي.

۲. عامل

کورونا ویروس (Corona virus) او انفکشن برانشیتس ویروس (Infectious bronchitis virus) د دی رنځ عاملین دی. د دوی مختلف نژادونه دی چې د مرض د تولید د قوت اندازه ئی فرق کوی ځینی د دوی په پختورگو باندی حمله کوی او زخمونه پکښی منځ ته راوړی.

۳. انتقال

د دی مریضی انتقال معمولاً د تماس او د هوا له لیاری د دی ویروس اخیستی او د نورو موادو د خوړلو څخه کوم چې د پزی په افرازاتو او غایطه موادو ککړ شوی اوسی منځ ته راځی ملوث خواړه او اوبه، د خاوری او ملوثو موادو سره تماس، په رنځ اخته الوتونکو او یا د هغوی د سامان الاتو اخیستنه د دی مرض منبع تشکیلوی. انتقال له یوه فارم څخه و بل فارم ته د ملوثو اشخاصو د تگ را تگ او ملوثو سامان الاتو او موترانو د تماس په نتیجه کی منځ ته راځی. که یو الوتونکی لدی رنځ څخه جوړ پاتی شی نو بیا د څو اونیو پوری دا ویروس له ځانه څخه چاپیریال ته خپروی. د هگیو له لیاری انتقال د مرض صورت نیسی.

۴. نوع د حيوان چه پري مبتلا کيږي

IB د چرگانو رنځ دی. چرگان د عمر په ټولو برخو کې د دی رنځ په مقابل کې حساس دی اما شدت د مرض نظر په عمر سره فرق کوي.

۵. کلينيکي نښي

د مرض پټه دوره ۳۶-۴۸ ساعتونو پوري ده. اخته چرگان ستري او په گرم ځای کې راغونډيږي. کلينيکي نښي ئې عبارت د توحې، پرنجيدل، انټيسي، خرخر، د پزي افرازات او خيري لرونکو افرازاتو بهيدل له سترگو څخه دي. د ۵-۱۰ فيصده پوري د هگيو د توليد په اندازه کې د ۱۰-۱۴ ورځو پوري کموالي منځ ته راځي. د هگيو پوستکي نازک او غيري منظم شکلونه لري او د هگيو سپين ئې اوبناکه وي. د مړيني درجه فرق لري اما تر ۲۵٪ پوري رسيري. د نورو جراثيمو لکه ام-گاليسيپټيکوم *M.gallisepticum* مداخله حالات نورهم خرابوي چه په نتيجه کې زياتي تنفسي ستونزي او د هگيو په توليد کې پوره کم والي منځ ته راځي. هغه نژاد چه په بختورگو حمله کوي. د مړيني درجه لا نوره پورته وري.

۶. غيري معمولي موندني

هغه آفتونه چه په تنفسي سيستم کې ليدل کيږي عبارت دي له پرسوب، خونريزي د پروټيني موادو موجوديت په پزه، وچه غاړه او د پپوس په نلکو کې ځيني وختونه هوائی کڅوري هم مبتلا کوي. د بختورگو زيان زيادوي. دوی کم رنگه پرسيدل او حالبنوکي د هغوی د افرازاتو تجمع او کله کله حتی د هغوی د بنديدو سبب کيږي هغه چرگان چه هگي اچوي د هگيو زير د هغوی د بدن په خاليگاه کې ليدل کيږي او په تخمدان کې د هغوی هگي هم کله کله ماتيږي. د کم عمر چرگانو د تخمدان په قنات کې کڅوري يا سيستونه هم ليدل کيږي.

۷. تشخيص

خاص کلينيکي علايم د IB په تشخيص کې پوره مرسته کوي. په لابراتواري ازمويني کې د ارگانيزم جلاکولو او سيرولوژيکي ازموينو اجراکول شامل دي. د تشخيص تفريقي په خاطر د ټيفکي رنځ، انفکشيوس لارنجوتراخايټس *Infectious Laryngotracheitis* او انفکشن کوريزا *Infectious Coryza* په نظر کې ونيسي.

۸. درملنه

د IB لپاره کومه پيژندل شوي تداوي موجود نده.

۹. مخنیوی او کنترول

IB د مخنیوی لپاره ښه لپاره حفاظتی امنیتي تدابیر دی. په هغه منطقه کې چه مرض واقع شوی وی د روغو چرگانو لپاره ژوندي ضعیفه شوی واکسین باید استعمال شی. یوه نوع واکسین د بلی نوعی لپاره معافیت نه تولیدوی اما د هغه نژاد پیژندنه او د هغی په مقابل کې واکسین کول لکه چه په هغه چاپیریال کې موجود وی ښه اقتصادی او موثر اقدام دی.